

NAPREJ

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik IV., št. 51.
Četrtna številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilno Kmetško-delavske zveze.

Stane letno 36— Din, mesečno 3— Din.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Franciškaška ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

BOŽIČ.

Ustvarjati nov rod in novo mišljenje, to pomeni veliko nalogo in s trnjem posuto pot, na kateri bodo mogli vztrajati le tisti, ki so žrtev zmožni in v katerih srcu gori ljubezen do idej, ki jih dolbe v človeške misli usoda.

(Napreje dne 5. januarja 1922.)

Čez par dni bodo prižigali luči v čast največjega človeka, ki se je kdaj rodil. Pobožne legende so obdane Kristusovo rojstvo s čudežno romantiko, ki še danes vpliva na ljudske mase. In ni nobeno čudo, da vpliva, kajti s Kristusovim rojstvom je nerazdruženo zvezana ideja osvobodjenja. Na milijone ljudi čaka vsako leto na odrešenje, toda zastoj. To bo namreč šele tedaj prišlo, kadar bodo spoznali milijoni ljudstva, da ne smejo držati križem rok, temveč da morajo sami poskrbeti za spremembo družabnega reda. Toda predaleč bi zašli v svojem modrovanju, ne glede na to, da povdarjamo dan za dnem organizacijo delavskega ljudstva. Kristus, katerega rojstvo bodo slavili v bližnjih dneh malone vsi narodi, je bil tesarjev sin, vse svoje življenje zaničevan in zasmehovan. Toda njegove ideje so bile velike. Spoznal je prav jasno, kam da vodi kapitalistični sistem, čeprav ga takrat še niso tako imenovali, pa je hotel napraviti iz ljudi zares ljudi. »Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe«, je bilo njegovo geslo, s katerim je zmagoval vesoljni svet. Njegovo delo so po njegovi smrti nadaljevali apostoli, dvanajst po številu. Dokončali pa niso njegovega dela. Stari kapitalizem se je namreč pomlajeval od stoletja do stoletja; tako, da je danes mogočnejši, v kakor je bil kdaj prej.

Kristusov nauk priznavamo, še prav posebno pa zaradi tega, ker ga obsega tudi znanstveni socializem, ki tudi uči: Mir ljudem na zemlji! Ne bo odveč, če ob tej priliki zapišemo, da zborujejo v Haagu vsled iniciative amsterdamske strokovne internacionale ravno te dni zastopniki proletariata, ki sklepajo o odredbah v slučaju nove svetovne vojne kakor tudi o odredbah proti vsem vojnam. Nobenega dvoma ni, da bo napočil iz svete socialistične noči lep socialistični dan, ki bo daleč od kapitalističnih dni, o katerih govori tako lepo ruska pripovedka: Narod ima tri sovražnike. Njegov prvi sovražnik je glad, drugi je nevednost, tretji je strah.

Glad ga je potisnil na stopnjo živali, strašno in težko je njegovo breme, silni so udarci knute. Narod trpi, oblit s krvjo in zaeno s solzami pije to kri.

Glad tira kmeta in delavca, moža in ženo, starce in deco na robski trg in jih silil, da kriče.

Kupite delavca! Mi prodajamo vse, kar imamo — telo, dušo in zavest!

Kupite poceni — mi vam bomo delali do skrajnosti. Kopali se bomo v znoju, vrgli bomo jarem na svoj vrat... poljubovati vam hočemo noge... Kupite delavca — poceni, poceni...

Ne zahtevamo dosti — samo malo kruha, da ne poginemo od glada. Samo nekaj cap, da pokrijemo naga telesa.

Narod trguje.

In prihiteli so grabeži, bogati in mogočni ljudje. Vedno hite drug za drugim in kupujejo delavno silo in delavsko dušo.

Polni so zavodi, fabrike in rudniki. Stok in jok se razlega povsod.

A mnogo jih je ostalo — nekupljenih. Bogatini in mogočnejši so jih ostavili za rezervo, da lahko porečejo svojim sužnjem: »Pazite, drugače vzamemo druge na vaša mesta«, samo, da bodo bolj galali in da bodo bolj — občutljivi...

Glad kliče na pomoč tifus, kolero, kugo in lačnim — odleže.

In narod stoka in plaka.

Za lačne — ni rešitve.

Drugi sovražnik naroda je nevednost.

Bogatini imajo svoj pir.

Mize se šibijo jestvin, potokoma teče vino. Svojim psom vržejo več kakor pa ljudem — sužnjem.

Njihove obleke se blišče od zlata in diamantov, z oči jim sije zadovoljnost.

Njihovi otroci so zdravi, oblečeni, nasičeni.

Na tisoče delavcev pa dela celo življenje, da nabavijo otrokom bogatinov lepe igrače.

Po fabrikah se suši in počasi vene na tisoče delavskih otrok, revnih, bosih in lačnih.

Žene delavcev so dekle. Ne bi jim bilo treba delati, toda čim je kupljen delavec, je tudi kupljena njegova žena, kupljeni so njegovi otroci.

Narod vse to vidi, pa si misli: Tako mora biti — on je gospodar, a jaz njegov hlapec. Tako razmišlja in to veruje, ker je nezaveden.

Pridejo duhovniki in mu govorijo: Mi vemo, da je vaše veselje in kraljestvo v nebesih, da bodo zadnji tam gori prvi. In zato, ker vam tako govorimo — vi nam plačajte del svojega truda.

Narod posluša in veruje.

Zviija se mu telo na poljanah in v rovih, v vročini in v mrazu, v tvornicah se napaja s strupenim zrakom, kakor krt rije po bogatinovih njivah, samo, da plača odmerjeni delež božjim služabnikom.

Narod dela vse to, ker je neveden in nezaveden.

Pridejo mogočni gospodarji sveta in mu rečejo: Mi te branimo pred tvojimi sovražniki, da zamoreš svobodno delati. Zato je tvoja dolžnost, da to plačaš. Svoje sinove nam pa moraš dajati za vojno proti sovražniku.

Narod veruje.

Koplje se v svoji krvi, da zamore plačati davek in poslati svoje otroke v gotovo smrt.

Narod dela vse to, ker je neveden in nerazumen.

In vsi žive od žuljev njegovih rok, vsi sedijo na njegovem vratu — fabrikant in veleposestnik, duhovnik in visok uradnik; vsi se redijo z njegovo krvjo.

Prezirajo ga, teptajo z nogami in zasmujujejo ga z beračem.

A narod — to dobro in naivno dete — ne razume, ne ve, da vsi ti lenuhi, njegovi kupci, lastniki njegovega telesa in duše, so ljudje, proti katerim bi se moral boriti na življenje in smrt — ne ve, da je potrebno uničiti gospodarje, izenačiti bogastvo in uvesti popolno svobodo.

Narod stoka in trpi.

Tretji sovražnik naroda je strah.

Stati pred žarečim plavžem, iz katerega šviga plamen in milijon isker, delati v mračnih rudnikih, kjer se lahko vsak čas zruši strop, kjer neprestano preti požar in smrtonosni plin — tega se delavski narod ne boji.

Ubijati in klati v vojni, izpostavljeni samega sebe sovražnim krogam — nje ga ni strah.

Toda pod udarci svojega gospodarja, fabrikanta, veleposestnika, duhovnika in uradnika narod udano molči, tresoč se od strahu.

Kradejo mu zemljo in prodajajo kot vsako stvar. Kapitalistična skladišča so polna hrane, a narod gladuje in — molči.

Cela mesta in vasi trpijo, ker jih tlačijo en sam človek. Tisoči se bojijo par ljudi. Bojijo se vstati proti njim in jim vzeti nazaj ukradeno zemljo. Bojijo se pognati trote iz njih razbojniških brlogov in jih prisiliti, da povrnejo, kar so jemali stoletja.

Narod molči in miruje kakor zakan van vsled strahu.

Na vislice, na morišča vodijo njegove sinove, ki so ljubili svoj narod in vzbuiali v njem pogum in silo.

Narod stoji v gručah naokrog.

Ali niti ena roka se ne gane, da bi udarila na morilce in bi se skupno, z drugimi borila za svobodo, enakost in bratstvo.

Tri največje sovražnike ima narod: glad, nevednost in strah.

MI ZIDARJI!

Naš strankin zbor je pred durmi. Pokrajinski odbor pripravlja račune, da jih predloži najvišji inštanca naše stranke.

Tudi opozicija — če jo sploh smemo tako imenovati — se pripravlja, ne da s pošteno kritiko popravi, kar je bilo zagrešenega, temveč, da zastrupi, kar se bo največ dalo.

Prava opozicija, tista, ki ima ono častno nalogo, razčistiti pojme, je v naši stranki bore mala. Tako mala, da njenega blagodejnega vpliva, ki je za vzdrževanje ravnotežja tako nujno potreben, skoro ne čutimo.

Pač pa še štulijo med opozicijo ljudje, ki po svojem čutenju in hotenju sploh socialisti niso, vsaj ne socialisti dejani, kakršnih današnja doba zahteva. Ti ljudje se pripravljajo na strankin zbor tako kakor diplomatje, predno so se odpeljali k mirovni konferenci, kjer so položili prve temelje — novi še groznejši vojni.

Jaz ne podpišem vsega, kar je naša stranka v letošnjem letu napravila. Zlasti v »Napreju« je bilo sem in tja kaj napisanega, s čemer se nisem popolnoma strinjal.

A kaj te malenkosti proti oni močoni brazdi, ki jo je naša stranka zarezala in posejala s najzlahotnejšimi semeni razredne proletarske kulture!

Ve nežnočutne »franje«, ki nam očitate, da smo bili netaktni, ste že kedaj videli armado, ki ima voljo zmagati, da se bori v copatah? Škornjev nam je bilo treba, pa še v te je sililo blato, ki so ga nametali v našo cerkev ljudje, za katere vi sedaj prosjačite. Seveda škornji niso za salon ali kavarno, vendar nikoli nismo obljubovali, da bomo širili socializem med frakarje in »kamercofe«, temveč smo ga skušali zanesti med tiste, ki so ga najbolj potrebni, a ti, žal, ne stanujejo v vilah.

Ne domišljamo si, da smo nekakšni socialistični zveličarji. Vendar smo vsem onim, ki smo jih v tem letu srečavali, vrnili vero v družbo, kar je prvi pogoj za socialistično udejstvovanje.

Poglejte nekoliko okoli sebe, kako tone človeštvo v mlakuži kapitalistične nemorale! Ali ne srečavate vsak dan ljudi, ki obupujejo, ker niso imeli »sreče«, da bi

z enim zamahom obogateli? In ne vidite drugih, ki so prišli do trdnega prepričanja, da je na svetu vse laž in prevara, ki ne verujejo več niti samim sebi?

Vidite marsikoga teh nesrečnežev smo potegnili iz močvirja ter napravili iz njega človeka, ki ve, katera pot vodi do ozdravljenja človeške družbe. Če nismo imeli velikih uspehov, mi nismo krivi — bilo nas je malo ki smo to delo vršili, a že nas je več, ker pomagajo nam že tisti, ki so pred pol letom še sami tavalj v temi.

Tisti, ki sedaj študirate in kujete kompote, kako bi zopet potegnili stranko od dejanj k besedam, ste dovelj časa pridigali o socialističnem programu, o disciplini, o demokraciji itd., a ko smo mi prevzeli vodstvo stranke, mnogi člani niti vedeli niso kaj je n. pr. progresivni davek. Danes ga poznaio v vsaki gorski vasi, kjer so naše organizacije in ni več daleč čas, ko bodo ti apostoli, ki so spoznali njegovo vrednost, šli od hiše do hiše in bodo vzdramili vse, da ga izbojujejo tudi od države.

Pa demokracija, ki smo jo v stranko uvedli? Ne maje se niti zdaj, ko je stara komaj eno leto in ko izrabljajo naši nasprotniki najogabnejša sredstva, da bi ta položaj izrabili ter napravili zmešnjavo.

Tudi disciplina, ki smo jo uvedli, ki še ni taka kakor bi morala biti, vendar že predstavlja cestni valjar, ki tre kamenje v orah.

Kdor hodi po svetu z odprtimi očmi in opazuje mrzlično vrenje med masami, ki postaja od dneva do dneva vsej civilizaciji bolj nevarno, ta bo vedel, kaj se pravi imeti, čeprav majhno stranko, pa to dobro disciplinirano s člani, ki verujejo vanjo, ki ji zaupajo in ki so izročili svojo usodo njenim rokam.

Kapitalizem kroti to mrzlično vrenje z bajoneti ali veliki Bismarck je nekoč dejal, da se na bajonetih sedeti ne da.

Nočemo prerokovati bodočnosti, vendar je gotovo, da živimo v silnih časih in da je za te treba izrednih uredb.

Če se bo izteklo boljše, kakor pričakujemo, nam vseeno organizacije s široko demokracijo in brezpogojno disciplino ne bodo škodovale. Če pa pridejo še izrednejše razmere, je pa prav, če bomo imeli zidarje, ki bodo sezidali boljši svet na razvalinah, ki jih bodo povzročili minerji.

Tisti sodrugi, ki se tehi delstev zavdajo, naj store vse, da bo strankin zbor v tem smislu sklepal. Ne pustite se zapeljati od lebih besed ljudi, ki hočejo napraviti našo stranko tako, kakršna je bila pred vojno. Danes so drugačni časi in stranko če hočemo, da je ne stre vihar, moramo tem novim razmeram prilagoditi.

Tistim majčkenim intrigantom pa povejte, da so podobni volkovom, ki gredo za vojsko in čakajo, kdaj bo kdo ranjen, da ga požro.

V velikih časih je treba silnih mož, ki bodo znali gledati v bodočnost. Takih potrebuje naša stranka, zato ji take pošljite na kongres.

One pa, ki hočejo po sili prikleniti stranko na mrtvo truplo, je pa treba obsoditi, in sicer tako temeljito, da jih ne bo treba soditi — nikoli več.

Vprašanje ni, koliko nas bo, temveč kakšni bomo takrat, ko bo prišel naš čas.

Izvoz živine in poljskih pridelkov.

V zadnjem času sta si »Samostojna« in pa klerikalna stranka zelo v laših zaradi izvoza živine. »Samostojna« hoče prost izvoz svinj, volov i. dr., da bodo cene višje da bo kmet za to blago več dobil; tudi klerikalna stranka, ki ima veliko pristašev na kmetih, se kaže zaradi njih tudi prijateljica izvozu živine. Ker pa hoče klerikalna stranka imeti tudi pristaše v mestih, pa se zato kaže tem kot sovražnica izvoza živine. Znani sta interpelaciji v drž. zboru poslanca Brodarja, ki govori za izvoz in poslanca Gosarja, ki govori proti izvozu. Kar zahteva prva interpelacija, druga pobija. Obe so pa podpisali eni in isti poslanci od Jugoslovanskega kluba. Klerikalci pač znajo čisto po klerikalno farbati svoje volilce. Vendar vsi volilci danes niso več volički, ljudje izprevidijo, da niso takšni poizkusi — ustreči na dve strani — nič drugega, nego norenje ljudstva. Samostojneži, ki imajo velik interes na izvozu, so seveda to klerikalno demagogijo popadli kakor lačen pes oglodano kost in sedaj gre boj za in proti izvozu živine.

Tudi mi moramo povedati zopet enkrat svoje mnenje o tem.

Kdo ima korist od izvoza? Kdor vse dobro in trezno premisli, bo prišel kmalu

Po volitvah.

(Odlomek iz Cankarjevih »Hlapcev«.)

(Dalje.)

Pisek (pijan): Pisek je že tukaj, gospod. Narodna dolžnost, ne?... Ali jim bomo pokazali črnomavharjem, kaj? Koliko pa jih je? Kje pa so? (Se okrene proti ljudem.) Danes je sodnji dan...

Kmečki fant: Kaj boš ti pokazal? Komu boš ti pokazal?

Kalander (Pisku): Ne kriči, muha pijana!

Pisek (se obrne): Pijan? Kdo je pijan?

Delavec: Pijan si ko tele, poberi se od te mize!

Pisek (stopi za dolg korak nazaj in se odkrije): O, gospoda imenitna, nikar ne zamerite! (Se prikloni in govori spačno.) Oprostite ako sem bil tako svoboden, da sem se takorekoč... usodil... (Se okrene do ljudi): Da mi nikar od vas kdo ne moti te imenitne gospode! Gospoda je rada sama zase! Mi smo kajžarji in

berači smrdimo po gnoju! (Se okrene do Jermanovega omizja in se pokrije.) O ti lakot ti lačna! (Jermanu): Kdo pa si? Mi te redimo, lakot, pa bi nas po strani gledal in še zgago delal? Kaj pa nam je treba zdrabže? Jaz ti povem: Le nikar ti preveč ne pihaj opalil se boš, da bo joj... (Se okrene ter gre med ljudi): Taka lakot, kaj? Pa ta da bi nas učil, kaj? (Govori dalje: mnogokdaj se čuje njegov glas: »gospoda«, »lakot«, »kajžarji«, »kaj?«... Izba se je skoraj napolnila.)

Kalandrovka (od leve; govori zelo hitro in s tenkim glasom): Ali je tukaj? Je že tukaj! Že sedi med nejeverniki in antekristi, zapravlja svojo dušo, dela sramoto sebi, svoji ženi in svojim otrokom...

Kalander: Vedel sem, da ne bo zamudila! — Bog dai, stara! Na, pij!

Kalandrovka: Sam ga pij, nejevera! Ali še nisi pameten in star zadošti, alj pa te ni nič sram, da se potepaš z ljudmi ki se lih ogiblje vsak kristjan in ki so vero in Boga zatajili in ki jim bo na zadnje uro sam črni zlodej svetil?

Kalander: Taka je, glejte! ampak to še ni nič, doma so pridige še vse druge!

Kalandrovka: Ali nič ne pomisliš, ti očem in krivični Jerob svojih otrok, alj nič ne pomisliš, da Bog ne bo udaril samo tebe — ki zaslužiš, da bi tako ne! — ampak da bo udaril hišo in da tudi men ne bo prizanesel, ki molim zate vsako nedeljo nesnaga malovridna, peklu zaplisanana? — Le smeji se, ampak pride ura, ko se ne boš smejal, in boš klical Boga in tudi mene boš klical, pa te ne bova pogledala, ne Bog in ne jaz! — Pa če te nabijejo, le naj te nabijejo, jaz te ne bom izpirala, ne obvezovala, še vrat ne poidem odpirat kadar te privlečejo... (Se okrene ter se domakne v ozadje.)

Kalander: Ali taka je ta reč? Nabijti da me bodo? Glej, kaj si je izmislila!

Kmet (zakliče): Eno pridigo smo že slišali zdaj pa še drugo!

Kalander: Gospod, kar nakratko jim povej, pa nikar ne zmerjal... preže na hudo besedo kakor pes na kost!

na sledeče: Naš mali kmet, in teh je velika večina, proda na leto kvečjemu par volov in par svinj. To je vse. Razumljivo je da bo želel dobiti takrat za živino veliko denarja. Veliko denarja bo pa dobil, če bo živina draga, draga pa bo, če bo izvoz dovoljen. Torej bo, če hitro sodi, zahteval, da je izvoz prost. Potem bo namreč dobil pri paru volov 4—5000 K več pri 2—3 svinjah pa mogoče tudi 3—4000 K več torej skupaj 7 do 9000 K več v cellem letu.

Pri tem bo meso in zabela dražja, dražje bodo kože, dražje usnje, dražje vse... Kovač bo zahteval več za svoje delo, ravno tako vsak obrtnik, vsak delavec, vse blago v trgovini postane dražje. Če napraviš račun o vsem, kar je treba dražje plačati, boš videl, da si, če imaš večjo družino že samo v enem mesecu izdal nad 7—9000 K več za življenske potrebščine itd.

Tu torej ne bo dobička, sama škoda, le trezno vse preračunaj!

Kdo pa ima korist, kadar je izvoz prost, če nimaš koristi ti, ki si živino drago prodal?

Korist bi imel ti, če bi mogel prodati na leto vsaj 10 parov volov in bi bil prisiljen kupiti samo eno obleko, tako pa je baš narobe; za družino kupiš 10 oblek, prodaš pa 1 par volov.

A kdo ima potem korist? Predvsem tisti, ki ima velik promet z živino, t. j. veletrgovci, izvozniki, za njim profitarijo vsi mešetarji ki hodijo živino kupovat (pa ti že veliko mani) dalje se okoristi od tega mesar, ker če kupi živino za 1 K dražje, jo prodaja dražje za 2 K! Ravno tako je s trgovcem za usnje in tudi trgovec s sladkorjem se spomni, da je plačala dekla jutraj pri mesarju za meso 2 K več, pa zahteva pri sladkorju 50 vln, pri kg več, češ, življenje je dražje. In tako se vleče ta kača naprej; udarjen je tisti, ki mora kupovati, pa naj kupi potem žebelj ali pa klobuk.

Že sedaj ste izprevideli, komu je na korist neomejen izvoz živine. Če je »Samostojna« in del klerikalcev za neomejen izvoz je to samo dokaz, da v teh strankah nimajo besede razumni mali ljudje, ki bi znali samostojno misliti in računati, pač pa da nosijo tam zvonec ljudje, ki so ali veleposestniki ali pa izvozniki, ali pa vsaj s takim v zvezi.

Drugi kmet: Kdor bi kaj povedal, naj zine!

Nace (postaren kmet, kučmo na glavi, cajno pod pazduho; na obrazu se mu pozna, da je prismojen; stal je na levi zdi, stopi malo bliže): Ali da bo pridiga v tej hiši? Božja beseda je sveta v cerkvi, pa tudi na cesti in pod kozolcem. Tudi jaz, ljubi kristjani, bi vam povedal, kako bomo stali v dolni Jozafat —

Kmet: Zdaj še nisi na vrsti, Nacel

Kmetica: Naj le govori, Nacel Boljše bo le povedal nego šolmester.

Nace: Ljubi kristjani... ko bomo stali v dolni Jozafat —

Kalander: Molči, šleva!

Jerman (vstane): Prijatelj!

Nekaj glasov: Kaj, prijatelj? Kdo ti je prijatelj?

Jerman (govori spočetka mirno in počasi): Prijatelj, na obrazih se vam pozna in besede nam pričajo, da ste prišli poslušat in gledat predpustno burko. Tudi ste prišli z drugo mislijo, ki je, poštene kakor ste, ne skrivate za hrbtom: da po-

Razumen mali človek pa mora zahtevati sledeče: veliko živine je blagostanje za državo. Kar je živine za domačo porabo preveč, se mora izvoziti. A izvoz naj vrši država po lastnih izvoznih postajah. Kupuje nat živino po cenah, ki so v državi primerne a prodaja naj ona živino v inozemstvu po cenah, ki so primerne svetovnemu trgu. Tako naj dobiček pri izvozu res pripade državi t. j. skupnosti. Tako bo mogoče s temi dohodki državi znižati davke, ki tako krivično ležijo predvsem na malem človeku, na drugi strani pa bo brezvestnejšem zaprta pot večati draginjo najnuinejših življenskih potrebščin.

Tedenski pregled.

Petek, 8 dec.: Otvoritev zbornice ženske internacionale v Haagu.

Sobota, 9. dec.: Hrvaški blok brzojavlja Davidoviću, naj on predloži sestavo volilne vlade sporazuma. — Vlada odstavila rimskega poslanika Antonijeveča. Na njegovo mesto imenovan Ljuba Nešić. — Socialno ministstvo po dolgem cincanju sklenilo ustanoviti sklad za brezposelne. — Pariški »Matin« objavlja dokumente, iz katerih je videti, da je grško katastrofo s šuntanjem na vojno povzročil Venizelos, ker je računal na revolucijo in na svojo izvolitev za predsednika grške republike. — Levičarski demokrat dr. Narutovicz na Poljskem izvoljen za predsednika. Nacionalisti prirejajo zato demonstracije. V Londonu zborujejo zavezniški ministri radi dolgov svojih držav.

Nedelja, 10. dec.: Dve veliki delavski zborovanji (socialistična in komunistična) proti ukinitvi osemurnika v Zagrebu. — V Milanu zavzel nacionalizem s pomočjo črnuhov pri občinskih volitvah socialistično trdnjavo. To je posledica nediscipliniranosti v proletarski stranki.

Ponedeljek, 11. dec.: Četrta obletnica Cankarjeve smrti. — Šušteršič se je povrnil v Ljubljano! — Pašič odklonil in zopet sprejel sestavo nove vlade. — Sovjetska trgovinska delegacija pod vodstvom Korješkova dospela v Belgrad — Prometno ministstvo izdelalo novo železniško tarifo, po kateri se prevoz oseb in blaga s 1. jan. poviša za 100%. — Konec zagrebškega kongresa oblikujočih umetnikov, ki je sprejel pravila združenja in pa zakonski načrt za umetniški svet pri prosvetnem ministstvu. —

slušate burko do konca, nato pa šaljivca opljuvanega poženete na cesto. Prav je, da ste dobre volje v teh žalostnih časih, ko draginja tare in davki tišče — —

Glas: Ali nas ima za norca?

Jerman: Vendar pa vas nisem klical — ne da bi to žalost reševali in ne da bi burke uganjali. Tudi se nismo zbrali, da bi v tej krčmi Boga odstavljali in zoper cesarja se puntali. Ponižna in miroljubna je naša namera in mislim, da jo izvršimo v prijaznosti. — Kakor ste se učili, je od Boga vse, kar je na svetu —

Ženski glas: Kaj mu je treba, da nosi Boga v ustih?

Jerman: Vse je od njega, le neumnost ne. Kar storimo zoper neumnost, je storjeno po njegovi volji, ki je vsegaveden in ki je pamet na svet poslal. To sem vam povedal, ker ste me krstili za apostelina satanovega, še predno sem usta odprl.

Ženski glas: Sam se je krstil.

Jerman: Veliko jih je med vami, ki so nauka željni — tiste kličemo v svojo družbo; izpregledali bodo ter bodo

Prvo mednarodno razstavo časopisov otvorili v Pragi.

Torek, 12. dec.: Radikalci izjavljajo, da hočejo sestaviti samosvojo vlado, ki bo razpustila zbornico in razpisala nove volitve. — Atenski revolucionarni odbor odpotoval na fronto z revolucionirano grško vojsko. — Londonska internacionala sklenila sestaviti z dunajsko internacionalo odbor za pripravo skupnega zborovanja vsled socialističnih zvez.

Sreda, 13. dec.: Ljubljanski Orjunci grozijo z javno izjavo dr. Šušteršiču, da bodo pazili na vsak njegov korak. Nimajo najbrže drugega dela. — V Bosanski Gradiški je pretepel radikalni poslanec pop Subotić nekega advokata, ker mu je ta dokazal, da je »zaradil« pri občini z nekim kšeftom 35.000 Din. — Simo Markovića so obsodili v Belgradu na 2letno ječo. — Bilanca za nakupovanje ameriške koroze s strani naše vlade izkazuje malenkostno zgubo 50 milijonov Din. Koroza pri nas doma pa gnije! — Radi novoizvoljenega državnega predsednika poulični boji v Varšavi med nacionalisti (ki jih šunta general Haller) in delavstvom, katero je zastavkalo. — Budimpeštansko sodišče obsodilo komunističnega agitatorja Kissa na dosmrtno ječo. — V Moskvi se je razbila razorožitvena konferenca severnih držav. — Velik potres s številnimi žrtvami na Japonskem. — Clemenceau brez uspehov odšel iz Amerike.

Četrtek, 14. dec.: Poročajo, da pričenejo jugošaisti v Ljubljani in Mariboru izdajati dva tednika. — Pašič odklonil sestavo koalicijske vlade z demokrati. — Ministstvo za socialno skrb dovršilo glavni del statistike, ki izkazuje 70.000 vojni invalidov za vso jugoslavijo in 150.000 vdov ter sirot. — Sovjetska vlada odobrila novih 400 milijonov zlatih rubljev za komunistično propagando. — Glavni združni savez, centrala za gospodarske zadruge v Jugoslaviji, zboruje v Splitu. — Schenker izvoljen za švicarskega zveznega predsednika. — Nemške strokovne organizacije sprejele resolucijo za znižanje reparacijskih vsot.

Petek, 15. dec.: Vsedržavni invalidski kongres v Brodu. — Pašič dobil mandat za sestavo volilne vlade. — Vojno ministstvo izdelalo načrt brambnega zakona, ki določa splošno vojaško dolžnost do 60. leta. — V Budimpešti aretacija urednika socialistične »Nepszave« Sza-

spoznali da katekizem ni vse učenosti začetek in konec, da je čas porušiti plovce ki so jih postavili človeku duhovni in posvetni jerobi. Veliko pa jih je tudi v naši deželi, veliko in preveč, ki bi jim ne pomagalo, če bi Bog poslal nanje vseh četrto velikih ter dvanajstero malih pre-rokov.

Kmet: Ali nas ni za bebce razglasil?

Jerman: V tako noč tudi mi ne bomo posvetili; naj sama v sebi gnije! — O, ne bila bi težka ta vojska zoper neumnost — duše so žejne, same bi šle k studentu! Ali neumnost ni le neumna, temveč je tudi bogata. Zato so jo sorodniki zaklenili v izbo in so ji rekli: »Nikar ne hodi na cesto, da ne zapraviš svoje neumrljive duše; za pečjo ostani in strdaj, pa boš deležna večnega veselja!« — Ubo-ga neumnost sedi za pečjo in strada, zvesti varuhi njeni pa veseljačijo ter se rede za njene svetle cekine. — Zato je potreba da razgalimo te varuhe ter jih poka-žemo ljudsvu: Glej, tvoj pastir!

(Dalje prth.)

katitsa. — Grški revoluc. odbor aretirali nove generale in bivše ministre, ki pridejo pred vojno sodišče. Mednarodni socialistični mirovni kongres v Haagu končal svoje delo. Sprejel je med drugim sklep za organiziranje splošne svetovne stavke v slučaju nove svetovne vojne. — Poincarejeva blazna protinemska politika v dobila v zbornici — zapupnico. Med tem se je francoska vlada odločila, da ne zasede vsega Porenja. — Irski vstaši zažgali mesto Sulmenti Carriot. — Nobelovo nagrado za mir dobil dr. Nansen. — Novega poljskega predsednika neki slikar ustrelil.

Sobota, 16. dec.: Pašić sestavil vojnično vlado iz samih radikalcev. — Nacionalistični »Pokret« odkriva novo bančno afero, ki jo ščiti dr. Žerjav: Zagrebško »Gospodarsko društvo« je dobilo od vlade za prehrano pasivnih krajev velike vsote, ki jih je naložilo v Praprotnikovo »Slavensko banko«. Ta z raznimi izgovori akcije še ni izvršila. Ko je »Gospodarsko društvo« te dni hotelo od banke dobiti 56.000.000 K od svojih, je Žerjav ukazal, naj banka te vsote ne izplača in društvo ne tirja. »Pokret« piše, da se je Žerjav zato vmešal, ker je Praprotnik denar »naložil«. — Belgrajski listi pišejo, da so bivši demokratski ministri, ko so zvedeli, da bodo šli, v naglici podpisali razne ukaze, ki bi naj pustili novo vlado brez denarja. Kumanudi je določil 36 milijonov za invalidske podpore in 120 Narodni banki na račun dolga. — Bavarski nacionalisti so izdali tajnost, da je komunistični poslanec Graf od nekega častnika dobil 150.000 mark za razbitje socialistične fronte. Ker se mu ni posrečilo, so ga izdali. — Sarajevska »Kritika« poroča, da so v Splitu aretirali kopico carinikov, ki so poneverili poldrug milijon dinarjev. — Würtemberška komunistična poslanca sta vstopila v socialistični klub.

Nedelja, 17. dec.: Amsterdamska strokovna komisija je imenovala sodruga Sassenbacha iz Berlina za svojega tretjega tajnika. — Poljski zborniški predsednik Rataj kot začasni državni predsednik izročil sestavo nove vlade Sikorskemu, ki je svoje delo že izvršil. — Belgrajska »Epoha« piše, da je bil na princa Jurija ob priliki neke pojedine pri Radu Pašiću izvršen zastrupeljavni atentat. — Kongres jugoslovanskih antialkoholnih zvez v Zagrebu. — V splitskem državno-železniškem arsenalu ogromen požar. — V Pragi kongres slovenskega dijaštva.

Po sklepu Pokrajinskega odbora

z dne 24. septembra t. l. sklicujemo XIV. REDNI (POKRAJINSKI) STRANKIN ZBOR

na dni 6. in 7. januarja 1923. v dvorano hotela pri »ZAMORCU« v Celju.

Začetek na praznik 6. januarja ob 8. uri. Začasni spored razpravljanja:

1. Otvoritev in konstituiranje zbora.
2. Verifikacija mandatov.
3. Poročilo pokrajinskega načelstva in kontrole.
4. Parlamentarno poročilo.
5. Zedinjenje. Razmere do glavnega odbora. Centralizem, avtonomizem, samouprava. — Organizacija. Internacionalna.
6. Politični položaj in taktika.
7. Strankin tisk.
8. Socialno vprašanje na kmetih, posebno: 1. agrarna reforma, 2. občinska politika.

9. Volitev pokrajinskega vodstva in kontrole.

10. Raznoterosti.

Eventualni predlogi posameznih organizacij morajo biti poslani Pokrajinskemu tajništvu (Ljubljana, poštni predal 168) najpozneje do 20. decembra 1922. Pravica udeležbe (§ 23 org. prav.): Vsaka organizacija, ki je pravilno obracunala za zadnje 3 mesece pred dnevom sklicanja, ima pravico do enega delegata, večje organizacije pa za vsakih 50 članov do enega pri čemer se ostanki pod 30 ne upoštevajo, 30 ali več članov pa se šteje za 50. Število delegatov se računa na temelju poprečnega števila članov zadnjih 3 mesecev.

Za vsakega delegata naj bo izvoljen tudi po eden namestnik.

Razen § 23, ki ga objavljamo, opozarjamo na vse določbe org. pravilnika, posebno pa na §§ 24 do 29.

Potne stroške delegatov morajo plačati organizacije same. Pravico in dolžnost udeležbe imajo tudi vsi člani načelstva, Pokrajinskega odbora in kontrole ter strankini poslanci. Vsi ti imajo tudi glasovalno pravico razen v zadevah njih lastnega delovanja. Odbori posameznih organizacij naj naznanijo imena izvoljenih delegatov ter njih namestnikov najpozneje do 25. decembra Pokrajinskemu tajništvu v Ljubljani poštni predal 168, da dobe pravočasno delegatske izkaznice. Gostje, ki se priglasijo Pokrajinskemu tajništvu do 25. decembra, bodo imeli zagotovljen sedež. Drugi dobe izkaznice na licu mesta, dokler bo zadoščal prostor.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1922.

Pokrajinsko načelstvo SSJ in KDZ.

RESOLUCIJA NEMŠKIH ZDRAVNIKOV NA CIVILIZIRAN SVET.

Na berlinskem vseučilišču se je vršil 18. t. m. pod predsedstvom profesorjev medicine shod nemških zdravnikov, na katerem so sprejeli resolucijo, ki na energičen način opozarja na težke nevarnosti, ki pretijo nemškemu ljudstvu zaradi vedno naraščajoče bede. Posledice se že pojavljajo, posebno se širi jetika in druge epidemije. Nemški zdravniki pozivajo ves civilizirani svet naj pomaga rešiti Nemčiji gospodarski položaj. V nasprotnem slučaju da preti neizogibna katastrofa, ki bo usodepolna tudi za nemške sosede.

INTERNACIONALNI SOCIALISTIČNI KONGRES.

Centralni odbor, sestavljen iz zastopnikov londonske, dunajske in amsterdamske internacionale, je sklenil na svoji seji 12. t. m. sklicati internacionalni socialistični kongres 20. maja 1923. leta v Hamburg. Pogoje dostopa kakor tudi dnevni red kongresa bo določil centralni odbor začetkom januarja na seji v Kölnu.

Politične vesti.

+ **Demokratska stranka** je izdala proglaš. v katerem povdarja, da se je postavila stranka na stališče, da je potreba sestaviti novo poslovno vlado na stari bazi, vendar pa z omejenim delovnim programom. G. Pašić pa je zavrzel koalicio z demokrati, trdeč, da niso enotni, čeprav ga je stranka prepričevala o nasprotnem. Demokratska stranka izjavlja zaradi tega, da je ravnanje radikalcev dvoletno, kar dokazuje tudi sestava nove vlade v kateri je več Protičevih osebnih prijateljev.

+ **Fašisti v Pulju** so zažgali »Delavski dom« ter aretirali več socialističnih voditeljev.

+ **Orientska mirovna konferenca v Lausanni** se nahaja pred odločitvijo v dardanelskem vprašanju. Kakor je razvidno iz poteka pogajanj, so se Turki približali angleškemu stališču.

+ »**Echo de Paris**« poroča iz Ludwigshafna o stavkovnih bojih pred kemično tovarno med stavkujočimi in stavkokazi. Okoli 50 oseb je bilo ranjenih.

+ **Ameriška reprezentančna zbornica** je sprejela projekt mornariškega proračuna in pogodbe z Anglijo Japonsko in Italijo glede omejitve zgradb bojnih ladij z 10 tisočno tonažo.

Dnevne vesti.

Požrtvovalnost. V zadnjem »Ljudskem Glasu« je bila v oddelku: »Iz stranke« notica »Kakšni organizatorji smo«, katere konec se glasi: organizacijsko dolžnost moraš izvršiti, čeprav 3 dni niti ne ješ niti ne spiš. Ti 3 dnevi niso nič proti temu, če trpijo zaradi tebe tisoči proletarcev«. — Na nekem sestanku je eden izmed navzočih sodrugov k tej notici pripomnil: »Zopet so spravili enega na dišco«. — Slučaj je pa hotel, da so se tisti sodrugi udeležili potem nekega predavanja, kjer je predavatelj povedal tudi sledeče besede: Cankar je bil socialist, ki bi bil žrtvoval tudi življenje za korist ideje.« Ne vem kakšen vtis so imeli potem prej omenjeni sodrugi. Zase vem, da sem našel v tistem stavku zadoščanje — zlasti zato, ker se mi je prei tudi malo preveč zdelo zahtevati 3 dni nič jesti in 3 dni nič spati za organizacijsko dolžnost. Želeti bi bilo, da bi odnesli isti vtis tudi vsi ostali poslušalci — zlasti pa tisti požrtvovalni, ki nimajo volje praznike žrtvovati udeležbi na Strankinem zboru, niti se ga ne marajo udeležiti ker so dnevnice 140 kron na dan premajhne. — Radi notice »Kakšni organizatorji smo«, še ni šel nihče na »dišco« — ali pojde kdo radi te?!...

»**Eno sredstvo delavske izobrazbe**, o katerem smo že neštetokrat govorili, je časopisje. Temu je pri nas trdo poslano in sicer največ zaradi tega, ker izpolnjuje svojo pravo nalogo in ker je med našim ljudstvom premalo socializma. Odtod ti ste večne tožbe, da so socialistični časopisi pretežki. Bila bi pa vendar največja nesreča, če bi se socialističen list hotel ravnati po teh tožbah, kajti tedaj bi ne smel biti več socialističen. Za vsakovrstne marnosti in čenče bi bila škoda vseh velikih žrtev, ki jih zahteva izdajanje socialističnega časopisja. To itak še preobilno preskrbujejo drugi časopisi. Socialističen list pa mora vzgajati socialiste. To je njegova naloga.« Tako je pisal socialističen list na Slovenskem pod uredništvom s. E. Kristana pred 12 leti (Rdeči prapor 4. jan. 1911). Od takrat so se razmere že precej izboljšale, pametnih in razsodnih sodrugov je mnogo več — vendar zahtevajo demagogijo, naj pišemo manj odločno in manj razsodno da pridobimo nezavedneže. Čeprav resnica v oči bode — vendar li ostanemo zvesti, ker vemo, da z »ažjo in prilzovanjem ne pridobimo nikogar, kajti tudi nezavedneži bi prej ali slej spoznali laž in nam obrnili hrbet.

Daleč je še do zmage. Nasprotniki imajo neverjetno veliko dobrega in ostro nabrušenega orožja, mi pa le proletarsko misel. Ta misel pa ni orožje, če je ne razvijamo v javnosti, pred očmi vseh ma-

lihi in zatfranihi, da lahko zdamo ne samo na zaupanje, temveč na neomažno zavest; da takrat kadar naskakuje nasprotnik z vsem orožjem od meča do dušičnih plinov, od denarja do demagogije, da v takem odločilnem trenutku ne ostanejo na braniku samo posamezni »voditelji«, temveč vsi strankini člani. — V Mariboru je baje neki odposlanec naše stranke ponudil mariborskim separatistom tako velike koncesije, kakor sami niso pričakovali. Ne le posamezne osebnosti, tudi »Naprej« jim je ponudil. Takele govornice so zmožne zbežati nezavedno delavstvo popolnoma. Če so Mariborčani proti pravilniku naše stranke, jim niti celo načelstvo, kaj še kak »odposlanec«, ne more dajati nikakih ne malih ne velikih koncesij. Vsi sodrugi bi morali to vedeti, pa samo eden nam piše: »Kdo je bil tisti odposlanec? Kar delate, delajte javno, da bomo tudi zaupniki po deželi vedeli, kaj se godi ne pa, da izvevmo vsako tako stvar prepozno, ko nam jo že nasprotniki prinesejo na krožniku in mi jim ne znamo odgovoriti.« To je mož na svojem mestu! Ali drugi niso slišali o tem? Zakaj se ne oglasijo? — Mariborčan imajo besedo, če res kaj vedo o kakem »odposlancu«. Sicer pa bo najbrž zopet kak zasebni pogovor v kavarni ali na ulici ali pa kak osebni dopis. Kdati pridemo do spoznanja da sklepov posamezniki ne morejo izpreminjati? Govorite k javnosti in pišite za javnost, da slišijo vaše besede obenem Ljubljani in Mariborčani ter oni po deželi in da boste čutili potrebo pisati — za vse enako.

Na Dunaju je ukradel Jožef Pretnar špedicijski firmi Caro-Jellinek 115 milijonov avstrijskih kron ter z njimi neznan kam pobegnil. Policija ga marljivo išče.

Bolniška ladja »Vien Long«, ki je plula iz Toulona v Carigrad, se je užgala 16. t. m. južno od San Stefano. Na pomoč je sicer prihitela neka ameriška torpedovka, toda ladie ni mogla rešiti. Zgorelo je okoli 20 ljudi, ostali pa so se še pravočasno rešili.

Čevlji za zimsko vreme, močni, topli, posebno priporočljivi za gg. oficirje, lovce itd., se dobe na glavni zalogi tovarni Peter Kozina in Komp., Ljubljana, Breg 20. Kupujte jih dokler še zaloga traja.

Ljubljana.

Nove zvonove za stolno cerkev bo blagoslovil škof Jeglič, poroča »Slovenec«. K temu svetemu opravilu so vabljeni posebno tisti, ki so z darovi pripomogli, da se bo iz zvonika stolne cerkve zopet slišalo zvonjenje (kakršno se spodobi za prvo cerkev v škofiji), ko bo spet umrl gladu kak revež, za katerega ni ostal pri pobiranju prispevkov noben ficek. Posebe so bili k svetemu opravilu povabljeni vsi zarjanski in komunistični volilci, ki so pripomogli k temu, da se bodo s sličnimi opravili v bodočnosti pogosteje reševala socialna vprašanja. Socialdemokratski županski kandidat Perič je bil izbran za kuma. Ima namreč že nekaj prakse v teh rečeh. Žal, da manjka za pokritje stroškov še malenkost, okoli 250.000 K. Verniki iz mesta in dežele se zato pozivljajo, da pomagajo ta primanjkljaj pokriti. Mrtva roka namreč ni v stanu, da bi iz svojih stotomilijonskih fondov dala kako drobtinico odstotka za to, da bi ljubljanska ušesa ne ostala brez tradicionalnega bim-bama. Ja, ko bo imela mrtva roka na razpolago še kapitalije v Mestni hranilnici, tedaj se ji ne bo treba več okrog vernih ovčic smukati za mile dare novim zvonovom.

Maribor.

Proračunska seja mariborskega mestnega zastopa se bo vršila v četrtek in petek ta teden, vsakokrat ob 19. Klerikalci so na zadnji seji, o kateri bomo jutri obširneje poročali, zagrozili, da pridejo na dan z raznimi »odkritji« o socialno-demokracičnem občinskem gospodarstvu. Bomo videli kaj je na njihovi obljubi.

Na dan pred božičnim praznikom, 24. t. m., bodo po sklepu trgovskega gremija trgovine odprte.

Iz stranke.

Izšel je Socialistični žepni koledar za 1. 1923. Lepo in trdno v platno vezan stane samo 12 Din. Vsebina: 1. pesem svobode »Naprej«; 2. mrki solnca in lune 1. 1923.; 3. naslovi delavskih uradov; 4. trajni koledar; 5. množilna razpredelnica; 6. poštna pristojbina; 7. razteznost nekaterih teles; 8. različne hitrosti; 9. Premišljevanje o vesoljstvu (članek); 10. stare in nove mere; 11. dnevnik za dokodke in izdatke; 12. poziv proletarcem; 13. kako k cilju? (Socialistične organizacije.) 14. Davki (članek); 15. vzorec pristopne izjave in razpredelnica progresivnega strankinega davka; 16. Ali — ali (članek); 17. O milosti božji (članek); 18. Esperanto (članek); 19. Lenuhom; 20. priporočljive knjige. — Vsak, ki bo kupil lebošnji koledar, ga bo lahko vesel. Naroča se pri Pokrajinskem tajništvu SSJ in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168, osebno v Frančiškanski ulici 6. l. (čez dvorišče.)

Za november so obračunale še sledeče organizacije: Celje, Šoštanj, Jesenice, Štore, Trbovlje, Brežice, Guštanj, Ježica, Mežica, Ljubljana, Spodnja Šiška, Polzela, Tacen in Tržič.

Članski sestanek krajevne organizacije Ljubljane se bo vršil v četrtek 21. t. m. ob 8. (20.) zvečer v prostorih uprave »Napreja« s sledečim dnevnim redom: 1. volitev delegata na strankin zbor, 2. Predlogi za strankin zbor, 3. Raznoterosti. — Odbor.

Zgornja Šiška, Članski sestanek K. D. Z. se bo vršil v Dravljah pri Sujerju v nedeljo 31. t. m. ob 2. popoldne. Dnevni red važen. Udeležba dolžnost. — Odbor.

Krajevna organizacija KDZ v Tacnu pod Šmarno goro sklicuje v nedeljo, 24. decembra ob 3. popoldne v gostilni pri Kojznu v Tacnu članski sestanek. Dnevni red: Volitev delegata in namestnika. Raznoterosti Udeležba je dolžnost vseh članov. — Tajnik.

Trbovlje. V četrtek dne 21. t. m. se bo vršilo v »Delavskem domu« ob 16. predavanje sodr. Zvon. Bernota: Socialistični svetovni nazor.

Iz strok. gibanja.

V četrtek dne 21. t. m. takoj po delu se bo vršila v društvenih prostorih seja centralnega odbora kovinarjev. — T. O. D. K.

Mezdno gibanje ljubljanske podružnice čevljarskih pomočnikov se je dne 18. t. m. z ugodnim uspehom končalo. O poteku mezdne gibanja bomo še poročali.

Demagogi na delu! Dr. Novačanovo glasilo »Republikanec« prinaša v svoji 3. številki članek »S kakšno pravico?« V navedenem članku se nahaja tudi sledeče mesto: »S kakšno pravico sme fabrikant Westen v Gaberju pri Celju deliti svoje delavce v kategorije: take, ki smejo delati šest dni v tednu, ako delajo do devet

ur na dan in take, ki smejo delati samo štiri dni v tednu, po osem ur na dan. — Ali je to namen, da se razbije solidarnost delavstva in da med njimi vzgajate »štreberje«? — Kako naj se preživi delavec z družino ako zasluži le 4 dni v tednu?« — K temu vprašanju pa dostavlja še: »O, policaj-socialisti! Imate tajništvo, imate poslance, imate Leskoške in Kristane, kdo pa skrbi za ponižane, za razžaljene, za potlačene?« — Radovednemu in nevednemu »Republikancu« povemu, da naj naslovi svoje vprašanje na inspekcijo dela t. i. na g. inž. Dejaka, ki je od države (ljudstva) plačan, da štiti delavske gospodarske, socialne, kulturne in higienske interese v smislu zakona o zaščiti delavcev. (Inž. Dejaka je tisti gospod, ki je s. Leskošku potom politične oblasti naprtil 500 dinarjev kazni ker mu je sodr. Leskošek v nekem spisu povedal resnico, ki mu ni bila všeč.) Poleg inspektorja dela pa imajo po § 109. istega zakona tudi delavski zaupniki dolžnost in pravico, da take nedostatke odpravijo. Treba se je pač za pravice boriti in ne čakati na republikanskega »mesija«, ki lovi razžaljene in tlačene samo na volilne limanice, ne ukrene pa ničesar drugega kakor da pavšalno napada sodruge, ki so za delavske pravice sedeli že v zaporih. (Glej poročilo iz Celja: »Naprej« dne 1. oktobra 1920.). Sicer smo pa Westnovo, Kürbischevo in Bählerjevo manipulacijo že pojasnili v »Napreju« in »Delavcu«, Resnici na ljubo ugotavljamo, da so med onimi, ki so v »Republikancu« razžaljeni radi 4 dnevnega tednika akordanti (protivniki delavskih kulturnih in socialnih pridobitev), ki so se pri akordnem Surnem delu tako napejali, da so zaslužili več kakor drugi na mezdo ki delajo 9 ur na dan in 6 dni v tednu. Med tistimi akordanti se nahajajo tudi stavkokazi (cunje kapitalizma) od znane Westnove stavke, ki je stala strokovno organizacijo 500.000 K po krivdi raznih Westnovih petolizcev in delavskih izdajic radi katerih so drugi poštene delavci razžaljeni in tlačeni. Ker nam gobodite tako prijazni pa nam povejte, kdo spodje očitete, da smo policaj-socialisti, je policaj - socialist? Na glavo nam mečete Kristane, ki jih v strokovnih organizacijah nismo imeli, v politični organizaciji je pa njih položaj tudi že jasen. Da pa napadate s. Leskoška, nam je razumljivo, ker bi ga radi pridobili, Leskošek pa v tako stranko, kakor je vaša, ne gre. Imate znane ljudi ki so denuncirali delavstvo v cinkarni l. 1920 in ki so ponujali brezplačno les za vislice, na katere naj bi bila obešena ss. Leskošek in Martinčič radi udeležbe pri železničarski stavki. — Če se bodo našli v Westnovi tovarni delavci, ki bodo šli z vami, jim želimo: Dober tek! — Tajništvo strokovne komisije v Celju.

Gospodarstvo.

= Vrednost denarja. 1 dolar vejlja 75.50 Din, 1 lira 3.78 Din, 1 češka krona 2.31 Din, 100 avstrijskih kron 14 par, 100 nemških mark 1.75 Din, 100 madžarskih kron 3.95 Din. V Curihu vejlja 100 naših kron 1.45 švicarskih frankov.

= Ali je treba? Naša krona se v Curihu zadnje štirinajst dni pomika vzdržema — navzdol. Posledica tega je, da grede cené pri nas doma vzdržema — navzgor. Seveda je pri tem opazati sledečo zanimivost. Ko je krona v Curihu stopala za 20 centimov so padle čez en teden cene doma samo za 4, ko pa pade krona

v Curlihu za 10 centimov, poskočijo cene doma še isti dan za 15 centimov. Zakaj? Zato, ker hoče imeti veletrgovec v vsakem slučaju čezmeren dobiček. Ali je to treba? Da, treba. Pa še nekaj je treba. To je treba tudi vsem ljudem povedati, da spoznajo manire takozvanih »realnih« trgovcev. Ko jih spoznajo, se jim pa obrne misel na samopomoč. Iščejo in iščejo, dokler ne najdejo — Konsumnega društva. Tu se potem vpišejo kot člani, plačajo delež 200 K. Ker so pa uvidevni, da je to za trgovanje v današnjih časih, ko stane 1 kg sladkorja 78 K, na osebo premalo, hranijo, varčujejo in nosijo krone v hranični oddelek Konsumnega društva, kjer se jim obrestujejo po 6—7%. Tako smo upravičili naslov »Ali je treba??« Treba je, da nas tepe zato, da spoznamo pravico in svojo moč, ki je utelešena v naših zadrugah. Pristopajmo, hranimo in napredujmo! Iz malega raste veliko.

= **Ljubljanski trg.** Protidraginjska akcija je izgubila s padanjem dinarja glavno podlago. Dvig cen nekaterim predmetom zadržuje trenutno visoka izvozna carina. Stanje cen življenjskim potrebščinam v bodoče bo v veliki meri zaviselo od vrednosti našega denarja. Pričakujemo, da bo centralna vlada s pametno izvožno carino zadrževala nastanek anarhije cen na domačem trgu. Goveje meso I. vrste 46 do 52 K; najvišja cena 52 K za kg mesa zadnji del; II. vrste 40 do 44 K, III. vrste 30 do 36 K; teletina 6 do 60 K; svinjsko meso I. vrste 80 K, II. vrste 76 K; slanina trebušna 90 K, riba in sal 116 K, mešana slanina 110 K, na debelo 105 K, Amerikanska mast 112 do 118 K, domača 130 K, šunka 120 K, prekajeno meso I. vrste 110 kron, II. vrste 100 K, Drobniča 36 do 40 K. Perutninski trg se v Ljubljani ne more razviti vsled pomanjkanja dobrega blaga. Divji zajec 200 K, kg srne 60 do 90 K. Ribe: krapci 80 K, ščuke 80 do 100 K. Mleko 14 K, surovo maslo 200 K, čajno 260 K, jajce 8 K, kruh 28 K kg belega, 24 K kg črnega, kg žemelj 34 K. Sadje: jabolka I. vrste 14 do 16 K, III. vrste 4 do 8 K, hruške I. vrste 20 do 28 K, orehi 28 K. Specerijsko blago: kava Santos 148 K, Rio 128 K, Portoriko 180 K, kristalni sladkor 72 K, v kockah 78 K, namizno olje 96 K, jedilno 72 K, riž I. vrste 36 do 40 K, II. vrste 30 K, vinski kis 16 K, navadni 7 K, debela sol 12 K, drobna 16 K. Priporočamo da državna monopolska uprava pogosto spravlja v promet izredno umazano sol, katera se ne more označiti kot za človeški konzum sposobna, temveč kot izrazito živinska sol. Testenine I. vrste 58 do 60 K, II. vrste 46 K, moka št. 0 je dospela na 28 K, bela krušna 25 K, kg kaše 24 K, ješprejn 24 K, otrobov 8 do 10 K, koruzna moka 17 K, koruzni zdrob 20 K, pšenični zdrob 28 do 30 K, ajdova moka I. vrste 32 K, II. vrste 28 K, oves 14 K, nova sušena koruza 15 K, fižol ribničan 16 K, prepelčar 17 K, q premoga 140 K, m³ trdih drv 600 K, mehkih drv 180 do 240 K, q sladkega sena 1000 K, slame 700 K.

= **Z Dolenskega in Gorenjskega poročajo** da je ajda zelo dobro uspela. Kmetovalci so jo pridelali na istem kosu zemlje skoro še enkrat toliko kakor lansko leto.

= **Subotiški mlinski lastniki** so osnovali v zaščito svojih interesov udruženje, ki obljubuje med drugim tudi boljšo oskrbo konsumentov z moko. Močno se bojimo, da bodo tako naredili, kakor njihovi madžarski tovariši, ki so stopili v udru-

ženje zato da bodo še bolj izdatno mogli guliti konsumente.

= **Novo finančno ministrstvo** name-rava pričeti z novim kurzom naše gospodarske politike. Skušalo bo pospešiti izvoz, kar hoče doseči z znižanjem izvoznih carin. Obenem bo dovolilo popolno svobodo v poslovanju borze. Vrednost dinarja hoče dvigniti z izboljšanjem državnega gospodarstva, kar je vse v redu. Vendar pa imamo pomisleke proti novemu kurzu. Če se bo obnesel, bomo spoznali že v bližnji bodočnosti.

= **Celokupni letošnji pridelek tobaka v Jugoslaviji** znaša okoli 8 milijonov kilogramov. Samostojni odbor monopolske komisije pa je sklenil, da bo nakupil za porabo v naši kraljevini še 4 milijone kilogramov tobaka na Holandskem.

= **Finančno ministrstvo** je odredilo na vseh naših mejah najstrožjo preiskavo potnikov, da na ta način prepreči tiho-tapstvo dinarja zlasti v Avstrijo in v Budimpešto.

= **Moratorij za rumunske dolgove.** Iz Newyorka poročajo, da je delegat rumunske države Antonescu izjavil, da bo dobila Rumunija moratorij za izplačilo svojih dolgov ameriškim državam. Definitivno odločitev bo izrekla Amerika kakor hitro bo rešeno vprašanje zavezniških dolgov.

= **Proračun sovjetske moskovske vlade** za zadnje štiri mesece 1. 1922. znaša po nekem brezžičnem poročilu iz Moskve 300 milijonov zlatih rubljev. Zlat rubelj je vreden 10 milijonov sovjetskih rubljev. Vsekakor je bil proračun ogromen.

= **Češkoslovaške škodove tovarne** so sklenile ustaviti od 24. t. m. do 31. t. m. ves svoj obrat. Na ta način bo ostalo brez dela nad 10.000 delavcev.

Dopisi.

Z dežele. (Odgovor na klerikalno demagogijo.) Dopisnik »Slovenskega Gospodarja« se je zaletel dne 30. nov. t. l. pod naslovom »Drug^a obletnic^a volitev 28. nov. 1920« v socialistično stranko. Pravi, da sicer ni štedila z obljubami. a) Razdelitev zemlje med delavce in viničarje; b) odprava draginje; c) odprava vojaštva; d) izboljšanje zakonov o zaščiti delavstva; e) oskrba invalidov in sirot; f) republika — te, pravi, so bile glavne točke obljub socialistične stranke. — Dopisniku povemo odkrito, da socialisti nikdar ničesar ne obljublajo, temveč povedo vselej jasno in odkrito, da si bo moralo ljudstvo samo priboriti svoje pravice. Zato se bo moralo organizirati. Mi pravimo: V organizaciji je moč, kolikor moči, toliko sile. Kadar bo vsak posameznik mislil s svojo glavo in spoštoval svoj razum, takrat bomo zmagali. Tudi ne pravimo socialisti kakor krščanski socialisti: Trpi na tem svetu, da boš na onem užival raj. Mi se ravnamo po pravilu: Tudi na tem svetu moraš dobiti pravično plačilo za svoje delo, da boš lahko tako živel, kakor je človeku primerno. — Kar se pa tiče nekaterih poslancev socialistične stranke, ki so v resnici vse drugo, le socialisti ne, pa naj bo dopisnik »Slov. Gospodarja« brez skrbi, rajši naj pogleda v svoje vrste. Mi socialisti znamo delo svojih ljudi kontrolirati, kdor tega še ne ve, je slab politik ali pa demagog, kakršni so tisti poslanci, ki so se s svojim delom sami izključili iz tranke. — **Tajništvo S. K. S. Z.** v Celju piše v isti številki »Slov. Gospodarja« pod naslovom »Socialni tečaj«, da bo poročal poslanec Suš-

nik o agrarni reformi. Prav. Tajništvo S. K. S. Z. v Celju že ve, katere govornike sme določati za kak predmet. Na socialnem tečaju SLS bo posl. Sušnik sicer imel kaj povedati, ampak o svojem delu ne, saj se glede agrarne reforme SLS v Sloveniji ni genila, saj ji celo nasprotuje. Ako bi se namreč izvedla agrarna reforma, kakor zahteva socialistična stranka, potem škofje v Sloveniji ne bi imeli več veleposestev! In revnim ljudem ne bi bilo treba tlačaniti klerikalni gospod! Če hočete pridobiti, kakor pišete, kar 6000 novih naročnikov, morate bolj previdno in manj demagoško pisati, ne tako, kakor Filipov v isti številki »Slov. Gospodarja« pod naslovom »Denar in gospodarstvo«, kjer kritizira naš izvoz in uvoz in pridobivanje sladkorja. Pravi namreč, da smo začeli tako neumno izvajati agrarno reformo, da smo uničili velik del domače sladkorne industrije. Če tako pisanje o agrarni reformi ni demagogija?! Lažnjivi božji namestniki bodo torej tudi na socialnem tečaju uganjali samo demagogijo, to vemo že kar v naprej. Mi socialisti na deželi znamo že pazljivo čitati — kaj, nasprotniki? Za vsako demagogijo vas bomo zgrabili sproti za ušesa.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Sreda, 20. dec. Živi mrtvec. Red E.
Četrtek, 21. dec. Kralj na Betajnovi. Red B.
Petek, 22. dec. Svatba Krečinskega. Red E.
Sobota, 23. dec. Idijot. Začetek ob pol 8. uri. Red C.
Nedelja 24. dec. Zaprt.

Opera.

Sreda, 20. dec. Mefistofeles. Izven.
Četrtek, 21. dec. Mefistofeles. Red A.
Petek, 22. dec. Madame Butterfly. Gostovanje gospe Ade Poljakove. Red C.
Sobota, 23. dec. Sevilski brivec. Red D.
Nedelja 24. dec. Zaprt.

Agrarna reforma na Češkem.

(Dopis s Češkega.)
(Konec.)

Pri prevzemanju zemlje ima Zemljiški urad pravico odpovedati vsem najemnikom na pol leta brez odškodnine. Samo tedaj, če ta urad ni mož beseda v odpo-vedi, ima najemnik pravico do odškodnine.

Najvažnejše je bilo vprašanje, kako plačati zasežena veleposestva. Zakon določa, da dobi veleposestnik, kateremu se je zemljišče zaseglo, dolžno pismo, ki bo vnešeno v odškodninsko knjigo »Odškodninske banke«, ki mu bo izplačevala od dolga 3% obresti in 1/2% amortizacijo. Odškodninska banka sprejema na drugi strani vplačila onih, ki se jim je na državno pomoč dodelila zemlja, plača pa najprej hipotečne in druge dolgove, s katerimi je bilo veleposestvo obremenjeno. Šele potem, ko bo preostanek v teh plačilih, se lahko veleposestnikom zviša amortizacijski odstotek.

Kar se tiče uslužbenstva, določa odškodninski zakon, da mora biti penzijski zahtevki vseh uslužbencev popolnoma krit, zato se porabi odškodnina. Za večjo gotovost pokojninskih zahtev uslužbencev veleposestev določa isti zakon dalje, da mora vsak veleposestnik od vsakega ha zemlje plačati v ta namen na leto po

5 Kč. Te vsote se stekajo v državni penzijski zavod. Kar se tiče pa nameščencev, uradnikov in delavcev na zasežnem veleposestvu, pravi o njih § 75., da imajo prednost pri namestitvi na državnih posestvih.

Od prevzetih zemljišč ostanejo gozdovi last države, ki prevzame tudi uslužbenca. Poleg tega se smejo gozdovi dodeljevati tudi občinam.

Uslužbencem se istotako lahko dodeli že omenjeni preostanki posestev. Uradniki, nameščenci in delavci lahko napravijo zemljedelsko društvo in prosijo za dodelitev preostankov. Zemljiški urad ima dalje pravico določati prejemniku zemlje, naj je to že potem posameznik ali društvo, da sprejme z zemljo tudi vse uslužbenca. Tudi je dolžan posredovati pri nameščanju uslužbenca.

Dodelitveno ceno določa Zemljiški urad. Prištejejejo se vsi izdatki odkupa in dodelitve. V glavnem se najemajo zemljišča le družtvom. V last pa se ne smejo izročati zemljišča v meji občine, ki potrebuje stavbišča. Za izvedbo agrarne reforme je dala država na razpolago 50 milijonov Kč, ki se morajo v desetih letih vrniti.

Za izvršitev agrarne reforme je postavil Zemljiški urad posebna navodila. Na vsakem zaseženem veleposestvu nastavi svojega komisarja. Ta izda oklic, ki naznanja prevzem veleposestva in pozivlja obmejne občine, da sestavijo posvetovalne zbornice, v katere volijo po enega zastopnika tudi uslužbenca veleposestva. Nato se določi rok, do katerega se sprejemajo prošnje za zemljo. Obrazce izdaja Zemljiški urad, pošlje jih občinam, kjer jih dobi prosilec. Vse prošnje dobi komisar, ki sestavi dodelilni načrt, ki prikazuje, koliko zemlje se more dodeliti prosilcem. Tak načrt leži na občini, kjer ga lahko vsakdo preštudira. Na podlagi prošnje sestavi komisar še en dodelilni načrt, ter pošlje vse skupaj Zemljiškemu uradu, da odloči. Zemljiški urad določi ceno zemljišč po jakosti in legi zemlje in ko je doseženo soglasje med prosilcem in uradom, preide zemlja v last prosilca. O dodelitvi odločajo tudi inženirji s komisijo na licu mesta, zakaj treba se je ozirati na odtok vode, na ceste, ki se morajo graditi, na dohod na zemljišče, na zaokroženje zemljišč itd.

Za graditev družinskih hiš se istotako lahko prosi za zemljo. V tem slučaju se prideli za hišo in vrt 700 m² zemlje.

Za izvedbo agrarne reforme si je napravil Zemljiški urad na podlagi toza-

devnih zakonov in načel poseben načrt, ki je razdeljen na več časovnih dob. Po izkušnjah prve dobe se bode izvajala agrarna reforma dalje. Delovni program prve dobe je vzeti za dobo treh let in odobren od upravnega sveta Zemljiškega urada v seji dne 4. junija 1921. V tej prvi dobi se zaseže in dodeli v celoti 492.000 ha zemlje od 315 veleposestev last 217 oseb. Od tega je skoro 300.000 gozdov. Nekatera veleposestva se prevzamejo cela, od drugih zopet samo en del. Veleposestva se zasegajo po sledečih smernicah: Zasežejo se objekti, ki so zapuščenji ali slabo opravljani; objekti, ki so last posestnikov, v republiki stanujočih, ki imajo več ko 5000 ha zemlje; objekti, ki so se kupili med ali po svetovni vojni z vojnimi dobički; objekti, katere je posestnik v poslednjem času prodajal ali katerih ne upravlja sam osebno, dalje se izvrši zasega tam, kjer to zahteva interese države. Pri vsem tem pa se mora paziti, da se ohranijo umetnine in prirodne krasote, da se vzdrže vzorna industrijska podjetja na veleposestvu. Toliko se izvrši samo v prvi dobi. Za drugo dobo se izvrši nov podroben načrt.

Po odobrenem delavnem programu je Zemljiški urad do danes dodelil odnosno zasegel že 150.000 ha orne zemlje. V letošnjem letu 1922. je prišlo na ta način v roke malih ljudi 80.000 ha zemlje. Prosilcev za zemljo pa je vedno več, kakor je na razpolago zemlje. Drugo leto se bo izvajala agrarna reforma dosti hitreje in se dodeli najmanjše 1400 km² orne zemlje. Kar se gozdov tiče, se zasežejo najpreje obmejni gozdi v državi, kar se že godi in kar je v največjem interesu države same.

Da se pri izvrševanju agrarne reforme ozira na eksistenco uslužbenca, pričra dejstvo, da je prešla 1/2 vseh uslužbenca v službe onih, ki so zemljo dobili, 1/4 uslužbenca je dobila lastno zemljo, ostali dobe pokojnino. Poleg tega so se združili v 8 društvih in prevzeli na Češkem 7, na Moravi pa en preostanek zemljišč. Agrarna reforma zadene v celoti okoli 120.000 uslužbenca.

Agrarna reforma na Češkem je velkanska naloga, zakaj izvaja se v takem obsegu kakor nikjer drugje. Zato niso na razpolago nikakr vzorci take reforme, temveč se mora vse od temelja šele graditi. Zato se ne smemo čuditi, če so se pokazale velike zapreke in težkoče, ki še danes ovirajo izvedbo agrarne reforme, ki se bo izvedla, ker se mora izvesti in to, kakor že povedano, iz gospodar-

skih, družabnih in narodnostnih razlogov. Češka socialna demokracija dela na to, da se zagotovi pri izvedbi reforme, eksistenca uslužbenca na veleposestvih, da se varujejo interesi malih kmetov ter da se uveljavljajo pri agrarni reformi socialistična načela v taki meri, da odgovarja to socialistični izobrazbi češko-slovaškega delavnega ljudstva.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Imaš ti solčne pege, zajedavce, nabore, ogerce?
Uporablja Elza obrazno pomado!

Ali želiš imeti lep vrat, obraz in roke?

Uporablja Elza obrazno pomado!

Ali so ti roke in obraz občutljivi v zimi in vetru?

Uporablja Elza lilijno-mlečno milo!

Ali želiš imeti kožo belo, mehko, čisto in zdravo?

Uporablja Elza lilijno-mlečno milo!

Ali se tožiš na izpadanju las, prhuta in osivelosti?

Uporablja Elza pomado za rast las!

Ali želiš bujne mehke in lepe lase?

Uporablja Elza pomado za rast las!

Ali hočeš biti in ostati lep?
Ali hočeš biti povsod rad viden? Ali hočeš, da te veseli tvoja slika v zrcalu? Poskusi prave Fellerjeve Elza preparate in kmalu bodeš rekel tudi ti kakor vsi:

To je ono pravo!

Išči v vseh poslovnica samo prave Elza preparate od lekarnarja Feller. Naročiš naravnost, tako stane s pakovanjem in poštino če denar naprej pošlješ ali pa po povzetju:

2 velika porcel. lončka Elza-obrazne pomade 25 Din.
2 Elza-pomade za rast las 25 Din.
4 velike kose Elza lilijnega mlečnega mila 35 Din.

RAZLIČNO: Lilijno mleko 6 dinarjev; brkomaz 3 dinarjev; najfinejši Hega-puder Dr. Klugerja v velikih originalnih škatljah 15 dinarjev; najfinejši zobni prašek „Hega“ v patent-dozah 10 dinarjev; puder za dame v vrečicah 2 dinarja; zobni prašek v škatljah 3 dinarje; v vrečicah po 2 dinarja; saček (dišava) za perilo 3 dinarje; šampon za lase 2 dinarja; rumenilo za obraz 12 pisnov 12 dinarjev; najfinejša parfeme od 15 dinarjev dalje; cvet za lase 20 dinarjev, Elza-katranovo milo 5 dinarjev. Za različne predmete se pakovanje in poština posebej računa.

Na te cene se računa še 5% doplatka. Naročilna pisma adresirati:

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja Elsatrg št. 358. Hrvaško.

MAKOVO SEME za potice nudi po nizki ceni SEVER & KO P., Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Raznašalca za mesto sprejme uprava „Napreja“.

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti **PALMA**

kaučuk potpetnike in potplate

NAKUPOVALNA ZADRUGA

r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki. IZVOZ

Telefon 366. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana. Čekovni račun št. 10.473.

Čitajte naš tisk!

Dnevnik „NAPREJ“ stane mesečno	Din 12.—
Tednik „LJUDSKI GLAS“ stane mesečno	3.—
Mesečnik „NAŠI ZAPISKI“ stane letno	25.—
Oskar Wilde: „PRAVLJICE“, elegantno vezane	12.50
Karol Marks in Friderik Engels: „KOMUNISTIČNI MANIFEST“	1.—
Bauer - Urataik: „POT K SOCIALIZMU“	1.—
SOCIALIZEM IN VERA“ broširana	7.—
lepo in trdno vezana	9.—
F. Engels - Žagar: „RAZVOJ SOCIALIZMA“ od utopije do znanosti, stane	5.—
Naroča se v Ljubljani, pošt. predal št. 168.	

Osebna naročila v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6 I. (Učiteljska tiskarna.)

„DELAVEC“ glasilo Strokov. kom. za Slovenijo, Ljubljana. Družinski list „KRES“ izhaja mesečno in stane letno 40.— Naroča se v Ljubljani, Židovska ulica 1.

Razširjajte naše časopise in knjige! — V izobrazbi in zavednosti je naša moč!

Zenitna ponudba.

V svrhu ženitve se želi seznaniti mlad mož z stalnim zaslužkom z izobraženim dekletom v starosti od 19 do 22 let. Ponudbe s sliko je poslati na upravo „Napreja“ pod „Pomlad“.

+ Žene +

pomirite se, če vam mesečni red zastaja ali izostaja. Pomorem vam, zaščitim vaše zdravje in vam prinesem novega veselja do življenja. Uradno ocenjeno in za dobro spoznano. Obrnite se takoj na naslov:

K. Fesq

Hamburg B. 156, Papenstraße 95.

OBRTNA NAZVANILA.

Prva mariborska delavska pekarna v Mariboru, Tržaška cesta št. 38, tel. 324, priporoča dober kruh in žemlje.

Prva produkt. zadruga krojačev

Maribor, Ruška cesta 5

priporoča obleke za moške in ženske po zmernih cenah in dobre kakovosti.

Gostilna

LJUDSKI DOM

Maribor

Ruska cesta št. 7

priporoča

izborna kuhinjo in pljačo.

M. BRUNO MILJANIČ tovarna kandičev in slaščičarna nainižje cene in vsak čas sveže blago. Maribor, Tkalska ulica 4.

Majvečja izbira različnih pletenin, majic nogavic in rokavic pri tvrdki
A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

PERILO

za dame, gospode in otroke

po znižanih cenah pri
A. ŠINKOVIČ nasl.
K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani prodaja

iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo vporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15-II.

Kons. društvo za Slovenijo

Pošt. predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Ljubljana.

Pošt. ček. rač. št. 10.532.
Brz. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Hranilni oddelek

naznanja, da je s 1. novembrom 1922

zvišal obresti in sicer

za navadne hranilne vloge na 6%

za vloge proti četrtletni odpovedi . . na 6½%

za vloge proti polletni odpovedi . . . na 7%

Hranilne vloge sprejemajo in izplačujejo vse prodajalne naše zadruge!
Vlagajte vse svoje prihranke v lastno hranilnico!

Jadranska banka - Beograd

Delniška glavica: Din. 60.000.000.

Rezerve: Din. 30.000.000.

Podružnice:

Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korcula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metkovič, Pravalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb.

Amerikanski oddelek.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavod:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK: Cortland Street 82, New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.